

Protokol

**o postupanju policije
prema žrtvama
kriminaliteta
u porodici**

I. UVOD

Zajednica i njene institucije moraju preuzeti odgovornost za porodično nasilje i pružiti adekvatnu podršku i pomoć zrtvama.

Odgovor zajednice na porodično nasilje treba da:

- Obezbijedi sigurnost žrtava
- Brine o emocionalnom stanju žrtava
- Omogući žrtvi prostor bezbjedan od nasilnika
- Odgovori na nasilje kroz saradnju i koordinaciju zajednice
- Učini prestupnika odgovornim kroz upotrebu zakonskih sankcija

U skladu sa navedenim preporukama, pripremljen je protokol postupanja službenika policije prema žrtvama porodičnog nasilja. Protokol je u skladu sa preporukama ministara **Savjeta Evrope br R (85)11 O položaju žrtava u okviru krivičnog prava i postupka** i **UN Deklaracije o osnovnim principima pravde u vezi sa žrtvama kriminalnih radnji i žrtvama zloupotrebe vlasti.**

Protokol prevashodno ima za cilj smanjenje učestalosti i negativnih posledica sekundarne viktimizacije kriminaliteta u porodici. Naime, žrtva trpi tjelesne povrede i psihička oštećenja. Psihička oštećenja često su tijesno povezana sa tjelesnim povredama, bilo da je u pitanju težina povrede ili način izvođenja. Sve ove posledice predstavljaju posledice **primarne viktimizacije** i one predstavljaju čitav niz problema za žrtvu (finansijski, zdravstveni, porodični,...). Pored primarne, žrtve kriminaliteta najčešće trpe i **sekundarnu viktimizaciju**.

Sekundarna viktimizacija predstavlja pooštrevanje primarne viktimizacije kroz negativnu reakciju socijalne sredine i kroz neadekvatnu ili čak pogrešnu reakciju organa gonjenja / nadležnih institucija.

II. ZAŠTITA OD SEKUNDARNE VIKTIMIZACIJE

Pravo na zaštitu od sekundarne viktimizacije ostvaruje se na tri načina:

I način - edukacijom

II način - reformama

III način - putem praktičnih mjera za podršku žrtvama

2. 1. Zaštita od sekundarne viktimizacije kroz edukaciju:

2.1.1. Ekstenzivne obuke zaposlenih u policiji, posebno policajaca na prijamnom, za odnos prema žrtvi

- 2.1.2. Pokazati blagonaklon stav, konstruktivan odnos i spremnost da se pomogne žrtvi

2.2. *Zaštita od sekundarne viktimizacije kroz reforme:*

- 2.2.1. Izbjegavanje nepotrebnog odugovlačenja postupka
- 2.2.2. Bolji protok informacija između žrtve i krivičnogopravnog sistema
- 2.2.3. Pravo na pomoć u procesu oporavka
- 2.2.4. Efikasna zaštita žrtve i njene porodice od uznemiravanja i prijetnji
- 2.2.5. Smanjivanje na minimum neprijatnosti i maksimalno povećanje bezbjednosti
- 2.2.6. Pojačana zaštita od zastrašivanja i osvete
- 2.2.7. Pružanje zaštite privatnosti žrtve u situaciji kada su ugroženi privatni život ili dostojanstvo

2.3. *Zaštita od sekundarne viktimizacije putem praktičnih mjera za podršku žrtvama:*

- 1.1.1. Obezbeđivanje žrtvi pomoći i podrške tokom cijelog postupka;
- 1.1.2. Pravo na pravnu pomoć, na informisanost o činjenicama koje se tiču krivičnog djela;
- 1.1.3. Saslušavanje obavljati pažljivo vodeći računa o ličnoj situaciji, pravima i dostojanstvu ličnosti;
- 1.1.4. Pojačati osjećaj sigurnosti i bezbjednosti kod žrtve;
- 1.1.5. Uključivanje relevantnih lokalnih subjekata koji se bave zaštitom žrtava;
- 1.1.6. Pripremiti brošure sa objašnjenjima o procedurama i informacijama za žrtve i svjedoke;
- 1.1.7. Distribucija brošura o pravima žrtava.

III. PROSTORNA RJEŠENJA ZA DAVANJE ISKAZA OD STRANE ŽRTVE

Prostor u kojem žrtva daje iskaz može značajno uticati na kvalitet datog iskaza i na osjećaj žrtve prilikom svjedočenja, to jest može povećavati ili smanjiti njen osjećaj bezbjednosti i zaštićenosti. Zato je neophodno obezbijediti sledeće:

- 3.1.1. Obezbeđivanje uslova da se čuje mišljenje žrtve tj. žrtva porodičnog nasilja iskaz treba da daje u Kancelariji za porodično nasilje pri CB Nikšić;
- 3.1.2. Ispitivanje treba da obavlja službenik policije koji je istog pola kao i žrtva, to jest žena. Ukoliko za to ne postoji mogućnost, obezbijediti da žrtve iskaz daje službenicima edukovanim i senzibilisanim za problem porodičnog nasilja;
- 3.1.3. Obezbijediti uslove da zaposleni u Centru bezbjednosti koji pružaju pomoć žrtvama nemaju u biografiji predistoriju nasilnika;
- 3.1.4. Izbjeći kontakt žrtve sa optuženim.

IV. BOLJE RAZUMIJEVANJE DJECE ŽRTAVA NASILJA U PORODICI OD STRANE SLUŽBENIKA POLICIJE

Život u porodici u kojoj prevladuje nasilje izrazito je štetan za djecu. Djeca koja žive u domovima u kojima se javlja nasilje često imaju nizak nivo samopoštovanja i/ili nedostatak povjerenja. Mogu vjerovati da je prihvatljivo udariti ljude kako bi dobili to što žele, kao i rigidna shvatanja o tome šta znači biti dječak, djevojčica, muškarac, žena, suprug, supruga.

Iz perspektive Policije važno je znati da jedna od posledica izloženosti djece porodičnom nasilju jeste povećana vjerovatnoća da kao mladi ljudi mogu biti uključeni u nasilje, ili kao žrtve ili kao agresori. U slučajevima porodičnog nasilja policiji je poznato da se često djeca javljaju prvo kao svjedoci nasilja među roditeljima, a kasnije se ista djeca hapse za adolescentnu delikvenciju.

U skladu sa ovim službenici policije u rješavanju problema porodičnog nasilja sa posebnom pažnjom trebaju postupati u situacijama kada su djeca žrtve i/ili svjedoci porodičnog nasilja. Način postupanja treba da sadrži sledeće:

- 1.1.1 Napraviti izvještaj sa djecom i učiniti da se osjećaju sigurnom;
- 1.1.2 Pomoći djeci da se osjećaju kao dio rješenja;
- 1.1.3 Djeca trebaju službenike policaje da dožive kao saveznike, a ne kao neprijatelje;
- 1.1.4 Uvjeriti djecu da su oba roditelja na sigurnom, čak i ako je jedno od njih uhapšeno;
- 1.1.5 Odrediti stepen rizika kojem je dijete bilo izloženo tokom incidenta;
- 1.1.6 Ponuditi savjetodavne i druge usluge podrške za djecu;
- 1.1.7 Uložiti dodatne napore za utvrđivanje stepena štetnosti situacije u kojoj se nalaze mala djeca jer su posebno ranjiva. Oni imaju malo ili nimalo kontakta sa sistemom van porodice i ne mogu lako identifikovati štetnu situaciju.

SOS

TELEFON ZA ŽENE I DJECU
ŽRTVE NASILJA
NIKŠIĆ

u saradnji sa
Centrom bezbjednosti Nikšić

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Canada